

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 22ας Φεβρουαρίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά – Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 – Άρθρο 4, σημεία 3 και 5 – Υπηρεσία ή πράξη πληρωμής – Οδηγία 2009/110/ΕΚ – Άρθρο 2, σημείο 2 – Έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος – Διακράτηση από ίδρυμα πληρωμών των χρηματικών ποσών των πελατών χωρίς ειδική εντολή πληρωμής – Χαρακτηρισμός»

Στην υπόθεση C-661/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) με απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Οκτωβρίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

«ABC Projektai» UAB, πρώην «Bruc Bond» UAB

κατά

Lietuvos bankas,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, Z. Csehi (εισηγητή), M. Plešič, I. Jarukaitis και Δ. Γρατσία, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona,

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η «ABC Projektai» UAB, πρώην «Bruc Bond» UAB, εκπροσωπούμενη από τον J. Jarusevičius, advokatas, και τον P. Grendelis,
- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις V. Kazlauskaitė-Švenčionienė και E. Kurelaitytė,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Οčková, τους M. Smolek και J. Vlácil,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Möller και την A. Hoesch,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την C. Auvret, τον S. L. Kaléda, την A. Steiblyté και την E. Τσερέπα-Lacombe,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Οκτωβρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, σημεία 3 και 5, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ (ΕΕ 2015, L 337, σ. 35), καθώς και του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 267, σ. 7).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της «ABC Projektai» UAB, πρώην «Bruc Bond» UAB, και της Lietuvos bankas (Τράπεζας της Λιθουανίας), σχετικά με την ανάκληση της αδειας λειτουργίας ιδρύματος πληρωμών που είχε προηγουμένως χορηγηθεί στην ABC Projektai.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2009/110

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας 2009/110 έχει ως εξής:

«Θα πρέπει να διατυπωθεί σαφής ορισμός του ηλεκτρονικού χρήματος προκειμένου να καταστεί τεχνικώς ουδέτερος. Ο ορισμός θα πρέπει να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις στις οποίες ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών εκδίδει προπληρωμένη αποθηκευμένη αξία έναντι χρηματικών ποσών, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς πληρωμής επειδή είναι αποδεκτή από τρίτους ως πληρωμή.»

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/110 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει τους κανόνες για την άσκηση της δραστηριότητας της έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος σύμφωνα με τους οποίους τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τις εξής κατηγορίες εκδοτών ηλεκτρονικού χρήματος:

α) πιστωτικά ιδρύματα κατά την έννοια του σημείου 1) του άρθρου 4 της οδηγίας 2006/48/EK [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2006, L 177, σ. 1)] [...].

β) ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος κατά την έννοια του σημείου 1) του άρθρου 2 της παρούσας οδηγίας [...].

γ) γραφεία ταχυδρομικών επιταγών [...].

δ) η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες [...].

ε) τα κράτη μέλη ή οι περιφερειακές ή τοπικές αρχές τους [...].»

5 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2009/110, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

1) ως “ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος” νοούνται τα νομικά πρόσωπα που έχουν άδεια, δυνάμει του Τίτλου II, να εκδίδουν ηλεκτρονικό χρήμα:

2) ως “ηλεκτρονικό χρήμα” νοείται οιαδήποτε αποθηκευμένη σε ηλεκτρονικό, μεταξύ άλλων και μαγνητικό υπόθεμα νομισματική αξία αντιπροσωπευόμενη από απαίτηση έναντι του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος, έχει εκδοθεί κατόπιν παραλαβής χρηματικού ποσού για τον σκοπό της πραγματοποίησης πράξεων πληρωμών όπως ορίζονται στο άρθρο 4 σημείο 5) της οδηγίας 2007/64/EK [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, για την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK και 2006/48/EK και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/EK (ΕΕ 2007, L 319, σ. 1),] και η οποία γίνεται δεκτή από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν του εκδότη:

[...].»

6 Κατά το άρθρο 10 της οδηγίας 2009/110, το οποίο επιγράφεται «Απαγόρευση έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος»:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 18, τα κράτη μέλη απαγορεύουν στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν είναι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος να εκδίδουν ηλεκτρονικό χρήμα.»

Η οδηγία 2013/36/ΕΕ

7 Το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/EK και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/EK

και 2006/49/EK (ΕΕ 2013, L 176, σ. 338), το οποίο φέρει τον τίτλο «Απαγόρευση σε πρόσωπα ή επιχειρήσεις εκτός των πιστωτικών ιδρυμάτων της δραστηριότητας αποδοχής καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη απαγορεύουν σε πρόσωπα ή επιχειρήσεις που δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα να ασκούν, κατ' επάγγελμα, τη δραστηριότητα της αποδοχής καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό.»

Η οδηγία 2015/2366

- 8 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2015/2366, με τίτλο «Αντικείμενο», ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«1 Η παρούσα οδηγία θεσπίζει τους κανόνες διά των οποίων τα κράτη μέλη διακρίνουν μεταξύ των ακόλουθων κατηγοριών παρόχων υπηρεσιών πληρωμών:

[...]

β) ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 1) της οδηγίας 2009/110/EK, περιλαμβανομένων, σύμφωνα με το άρθρο 8 της εν λόγω οδηγίας και το εθνικό δίκαιο, των υποκαταστημάτων τους, όταν τα εν λόγω υποκαταστήματα βρίσκονται στην [Ευρωπαϊκή] Ένωση και η έδρα τους βρίσκεται εκτός της Ένωσης, και μόνο στον βαθμό που οι υπηρεσίες πληρωμών τις οποίες προσφέρουν τα εν λόγω υποκαταστήματα συνδέονται με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος·

[...]

δ) ιδρύματα πληρωμών·

[...]».

- 9 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2015/2366, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει στα σημεία 3, 4, 5, 12 και 23 τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

3) “υπηρεσίες πληρωμών”: μία ή περισσότερες από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα Ι·

4) “ιδρύματα πληρωμών”: τα νομικά πρόσωπα που έχουν λάβει άδεια, σύμφωνα με το άρθρο 11, να παρέχουν και να εκτελούν υπηρεσίες πληρωμών σε ολόκληρη την Ένωση·

5) “πράξη πληρωμής”: πράξη η έναρξη της οποίας διενεργείται από τον πληρωτή ή για λογαριασμό του ή από τον δικαιούχο και συνίσταται στη διάθεση, μεταβίβαση ή ανάληψη χρηματικών ποσών, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε υποκείμενη υποχρέωση μεταξύ πληρωτή και δικαιούχου·

[...]

12) “λογαριασμός πληρωμών”: ο λογαριασμός που τηρείται στο όνομα ενός ή περισσότερων χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και χρησιμοποιείται για την εκτέλεση πράξεων πληρωμής·

[...]

23) “άμεση χρέωση”: η υπηρεσία πληρωμής με την οποία χρεώνεται ο λογαριασμός πληρωμών του πληρωτή, όταν η έναρξη της πράξης πληρωμής διενεργείται από τον δικαιούχο βάσει της συναίνεσης του πληρωτή προς τον δικαιούχο, τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου ή τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του ίδιου του πληρωτή».

10 Το άρθρο 10 της οδηγίας, με τίτλο «Απαιτήσεις διασφάλισης», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές απαιτούν από τα ιδρύματα πληρωμών τα οποία παρέχουν τις υπηρεσίες πληρωμών που αναφέρονται στα σημεία 1) ως 6) του παραρτήματος Ι να διασφαλίζουν τα χρηματικά ποσά που λαμβάνουν από τους χρήστες των υπηρεσιών πληρωμών ή μέσω άλλου παρόχου υπηρεσιών πληρωμών για την εκτέλεση πράξεων πληρωμής, με οποιονδήποτε από τους ακόλουθους τρόπους:

α) τα εν λόγω χρηματικά ποσά δεν πρέπει να αναμειγνύονται ποτέ με τα χρηματικά ποσά φυσικών ή νομικών προσώπων διαφορετικών από τους χρήστες των υπηρεσιών πληρωμών στο όνομα των οποίων λαμβάνονται αυτά τα χρηματικά ποσά και, εάν λαμβάνονται ακόμη από το ίδρυμα πληρωμών και δεν έχουν ακόμη καταβληθεί στον δικαιούχο ούτε έχουν μεταφερθεί σε άλλον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών μέχρι το τέλος της εργάσιμης ημέρας που έπεται της ημέρας παραλαβής τους, κατατίθενται σε χωριστό λογαριασμό σε πιστωτικό ίδρυμα ή επενδύονται σε ασφαλή και ρευστά στοιχεία ενεργητικού χαμηλού κινδύνου, τα οποία καθορίζονται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προέλευσης· και προστατεύονται διά του εθνικού δικαίου, προς το συμφέρον αυτών των χρηστών των υπηρεσιών πληρωμών, έναντι αξιώσεων άλλων πιστωτών του ιδρύματος πληρωμών, ιδίως σε περίπτωση αφερεγγυότητας·

β) τα χρηματικά ποσά καλύπτονται από ασφαλιστήριο ή άλλη συγκρίσιμη εγγύηση από ασφαλιστική εταιρεία ή πιστωτικό ίδρυμα που δεν ανήκει στον ίδιο όμιλο με το ίδρυμα πληρωμών για ποσό ισοδύναμο προς εκείνο που θα είχε διαχωριστεί ελλείψει ασφαλιστηρίου ή άλλης συγκρίσιμης εγγύησης, πληρωτέο αν το ίδρυμα πληρωμών αδυνατεί να ανταποκριθεί στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του.

2. Όταν ένα ίδρυμα πληρωμών υποχρεούται να διασφαλίζει χρηματικά ποσά δυνάμει της παραγράφου 1 και τμήμα αυτών των χρηματικών ποσών πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για μελλοντικές πράξεις πληρωμής και το υπόλοιπο ποσό πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για υπηρεσίες άλλες εκτός των υπηρεσιών πληρωμών, το τμήμα των χρηματικών ποσών που προορίζεται για μελλοντικές πράξεις πληρωμής υπόκειται επίσης στις απαιτήσεις της παραγράφου 1. Όταν το εν λόγω τμήμα κυμαίνεται ή δεν είναι γνωστό εκ των προτέρων, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν στα ιδρύματα πληρωμών να εφαρμόζουν την παρούσα παράγραφο βάσει αντιπροσωπευτικού τμήματος το οποίο θεωρείται ότι χρησιμοποιείται για υπηρεσίες πληρωμών, εφόσον το αντιπροσωπευτικό αυτό τμήμα μπορεί να εκτιμηθεί ευλόγως βάσει ιστορικών δεδομένων κατά τρόπο ικανοποιητικό για τις αρμόδιες αρχές.»

- 11 Το άρθρο 11 της οδηγίας 2015/2366, το οποίο επιγράφεται «Χορήγηση άδειας λειτουργίας», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη απαιτούν από τις επιχειρήσεις, εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχεία α), β), γ), ε) και στ), και εκτός των φυσικών ή νομικών προσώπων που έτυχαν της εξαίρεσης των άρθρων 32 ή 33, οι οποίες σκοπεύουν να παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών, να λάβουν άδεια ως ιδρύματα πληρωμών πριν αρχίσουν την παροχή των υπηρεσιών πληρωμών. [...]»

- 12 Το άρθρο 18 της ως άνω οδηγίας, με τίτλο «Δραστηριότητες», προβλέπει στις παραγράφους του 1 έως 5:

«1. Εκτός από την παροχή υπηρεσιών πληρωμών, τα ιδρύματα πληρωμών μπορούν να ασκήσουν τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) παροχή λειτουργικών και στενά συνδεδεμένων επικουρικών υπηρεσιών, όπως εξασφάλιση της εκτέλεσης των πράξεων πληρωμής, υπηρεσίες συναλλάγματος, υπηρεσίες φύλαξης, καθώς και αποθήκευση και επεξεργασία δεδομένων·

β) λειτουργία συστημάτων πληρωμών, με την επιφύλαξη του άρθρου 35·

γ) επιχειρηματικές δραστηριότητες εκτός της παροχής υπηρεσιών πληρωμών, τηρουμένου του ισχύοντος ενωσιακού και εθνικού δικαίου.

2. Όταν τα ιδρύματα πληρωμών παρέχουν μία ή περισσότερες υπηρεσίες πληρωμών, μπορούν να τηρούν μόνο λογαριασμούς πληρωμών που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για πράξεις πληρωμής.

3. Η παραλαβή εκ μέρους των ιδρυμάτων πληρωμών τυχόν χρηματικών ποσών από τους χρήστες με σκοπό να τους παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών δεν συνιστά αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων κατά την έννοια του άρθρου 9 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ, ούτε ηλεκτρονικό χρήμα κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 2) της οδηγίας 2009/110/ΕΚ.

4. Τα ιδρύματα πληρωμών μπορούν να παρέχουν πίστωση σε σχέση με τις υπηρεσίες πληρωμών των σημείων 4 ή 5 του παραρτήματος I μόνον αν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η πίστωση είναι επικουρική και χορηγείται αποκλειστικά σε συνδυασμό με την εκτέλεση μιας πράξης πληρωμής·

β) παρά τους εθνικούς κανόνες για τη χορήγηση πίστωσης μέσω πιστωτικών καρτών, η πίστωση που χορηγείται σε συνδυασμό με πληρωμή και εκτελείται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 9 και το άρθρο 28 αποπληρώνεται εντός σύντομου χρονικού διαστήματος το οποίο δεν υπερβαίνει σε καμία περίπτωση τους 12 μήνες·

γ) η πίστωση αυτή δεν χορηγείται από χρηματικά ποσά που έχουν ληφθεί ή κρατούνται για την εκτέλεση πράξης πληρωμής·

δ) τα ίδια κεφάλαια του ιδρύματος πληρωμών είναι πάντοτε, κατά την κρίση της εποπτικής αρχής, κατάλληλα ενόψει της συνολικής χορηγούμενης πίστωσης.

5. Τα ιδρύματα πληρωμών δεν επιτρέπεται να ασκούν, κατ' επάγγελμα, τη δραστηριότητα της αποδοχής καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων κατά την έννοια του άρθρου 9 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.»

- 13 Το άρθρο 78 της οδηγίας 2015/2366, το οποίο φέρει τον τίτλο «Λήψη εντολών πληρωμής», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ως χρόνος λήψης να ορίζεται ο χρόνος κατά τον οποίο ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή λαμβάνει την εντολή πληρωμής.

Ο λογαριασμός του πληρωτή δεν χρεώνεται πριν από την παραλαβή της εντολής πληρωμής. Εάν ο χρόνος λήψης δεν είναι εργάσιμη ημέρα για τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή, η εντολή πληρωμής θα λογίζεται ως ληφθείσα την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών μπορεί να ορίσει ένα οριακό χρονικό σημείο προς το τέλος της εργάσιμης ημέρας, πέραν του οποίου κάθε λαμβανόμενη εντολή πληρωμής θα λογίζεται ληφθείσα την επόμενη εργάσιμη ημέρα.

2. Εάν ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών που κίνησε εντολή πληρωμής και ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του συμφωνήσουν ότι η εκτέλεση της εντολής πληρωμής αρχίζει σε συγκεκριμένη ημέρα ή στο τέλος συγκεκριμένης περιόδου ή την ημέρα που ο πληρωτής θα έχει θέσει χρηματικά ποσά στη διάθεση του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του, χρόνος λήψης της εντολής πληρωμής για τους σκοπούς του άρθρου 83 θεωρείται η συμφωνηθείσα ημέρα. Εάν η συμφωνηθείσα ημέρα δεν είναι εργάσιμη ημέρα για τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών, η εντολή πληρωμής που λαμβάνεται λογίζεται ως ληφθείσα την επόμενη εργάσιμη ημέρα.»

- 14 Το άρθρο 83 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πράξεις πληρωμής προς λογαριασμό πληρωμών», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη απαιτούν από τον πάροχο των υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή να μεριμνά ώστε, μετά τη λήψη της εντολής όπως προβλέπεται στο άρθρο 78, το ποσό της πράξης πληρωμής να πιστώνεται στον λογαριασμό του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου ως το τέλος της επόμενης εργάσιμης ημέρας. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά μία επιπλέον εργάσιμη ημέρα για τις πράξεις πληρωμής των οποίων η έναρξη διενεργείται σε έγχαρτη μορφή.»

- 15 Το άρθρο 87 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ημερομηνία αξίας και διαθεσιμότητα των χρηματικών ποσών», ορίζει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η ημερομηνία αξίας για την πίστωση του λογαριασμού πληρωμών του δικαιούχου να είναι το αργότερο η εργάσιμη ημέρα κατά την οποία πιστώνεται ο λογαριασμός του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου με το ποσό της πράξης πληρωμής.»

- 16 Το παράρτημα I της οδηγίας 2015/2366, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υπηρεσίες πληρωμών [όπως αναφέρονται στο άρθρο 4 σημείο 3]», απαριθμεί τις δραστηριότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται ως τέτοιες:

«1. Υπηρεσίες που επιτρέπουν τις τοποθετήσεις μετρητών σε λογαριασμό πληρωμών, καθώς και όλες οι δραστηριότητες που απαιτούνται για την τήρηση λογαριασμού πληρωμών.

2. Υπηρεσίες που επιτρέπουν τις αναλήψεις μετρητών από λογαριασμό πληρωμών, καθώς και όλες οι δραστηριότητες που απαιτούνται για την τήρηση λογαριασμού πληρωμών.

3. Εκτέλεση πράξεων πληρωμής, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών κεφαλαίων, σε λογαριασμό πληρωμών στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του χρήστη ή σε άλλο πάροχο υπηρεσιών πληρωμών:

α) εκτέλεση άμεσων χρεώσεων, συμπεριλαμβανομένης της εφάπαξ άμεσης χρέωσης·

β) εκτέλεση πράξεων πληρωμής με κάρτα πληρωμής ή ανάλογη συσκευή·

γ) εκτέλεση μεταφορών πίστωσης, συμπεριλαμβανομένων των πάγιων εντολών.

4. Εκτέλεση πράξεων πληρωμής όταν τα χρηματικά ποσά καλύπτονται από πιστωτικό άνοιγμα για τον χρήστη υπηρεσιών πληρωμών:

α) εκτέλεση άμεσων χρεώσεων, συμπεριλαμβανομένης της εφάπαξ άμεσης χρέωσης·

β) εκτέλεση πράξεων πληρωμής με κάρτα πληρωμής ή ανάλογη συσκευή·

γ) εκτέλεση μεταφορών πίστωσης, συμπεριλαμβανομένων των πάγιων εντολών.

5. Έκδοση μέσων πληρωμής και/ή αποδοχή πράξεων πληρωμής.

6. Υπηρεσίες εμβασμάτων.

7. Υπηρεσίες εκκίνησης πληρωμής.

8. Υπηρεσίες πληροφοριών λογαριασμού.»

Το λιθουανικό δίκαιο

- 17 Η οδηγία 2015/2366 μεταφέρθηκε στο λιθουανικό δίκαιο με τον Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas (νόμο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας περί πληρωμών), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο XIII-1092, της 17ης Απριλίου 2018 (TAR, 2018, αριθ. 2018-6727, στο εξής: νόμος περί πληρωμών), και τον Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymas (νόμο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας περί ιδρυμάτων πληρωμών), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο XI-549, της 17ης Απριλίου 2018 (TAR, 2018, αριθ. 2018-6729).
- 18 Το άρθρο 46, παράγραφος 1, του νόμου περί πληρωμών προβλέπει ότι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή διασφαλίζει ότι, μόλις ληφθεί η εντολή πληρωμής, το ποσό της πράξης πληρωμής σε ευρώ η οποία πραγματοποιείται στη Λιθουανία και προορίζεται για άλλο κράτος μέλος πιστώνεται στον λογαριασμό του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου το αργότερο έως το τέλος της επόμενης εργάσιμης ημέρας, πλην της περιπτώσεως η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά μία επιπλέον εργάσιμη ημέρα όταν η πράξη πληρωμής διενεργείται εγγράφως.
- 19 Η οδηγία 2009/110 μεταφέρθηκε στο λιθουανικό δίκαιο με τον Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymas (νόμο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας περί ηλεκτρονικού χρήματος και ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2018 (TAR, 2018, αριθ. 2018-6730).

- 20 Το άρθρο 5 του ανωτέρω νόμου απαγορεύει την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο δεν είναι εκδότης ηλεκτρονικού χρήματος.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 21 Στις 13 Οκτωβρίου 2016, η ABC Projektai, διάδοχος εταιρία της Bruc Bond, έλαβε από τη Lietuvos bankas (Τράπεζα της Λιθουανίας) άδεια παροχής υπηρεσιών πληρωμών.
- 22 Ως εκ τούτου, της επιτράπη να παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες πληρωμών: εκτέλεση πράξεων πληρωμής, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς χρηματικών ποσών σε λογαριασμό πληρωμών στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του χρήστη ή άλλο πάροχο υπηρεσιών πληρωμών· εκτέλεση άμεσων χρεώσεων, συμπεριλαμβανομένης της εφάπαξ άμεσης χρεώσεως, και εκτέλεση πράξεων πληρωμής με κάρτα πληρωμής ή ανάλογη συσκευή και/ή εκτέλεση εμβασμάτων, συμπεριλαμβανομένων των πάγιων εντολών και των μεταφορών χρηματικών ποσών.
- 23 Στις 16 Απριλίου 2020, η Τράπεζα της Λιθουανίας ανακάλεσε την ανωτέρω άδεια επικαλούμενη δέκα λόγους, εκ των οποίων ένας μόνον έχει σχέση με την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, ήτοι την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος από την ABC Projektai χωρίς να έχει την ιδιότητα του εκδότη τέτοιου χρήματος, κατά παράβαση του άρθρου 5 του νόμου της Δημοκρατίας της Λιθουανίας περί ηλεκτρονικού χρήματος και ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης.
- 24 Κατά την Τράπεζα της Λιθουανίας, η ABC Projektai διακρατούσε τα χρηματικά ποσά των πελατών πέραν του αναγκαίου χρόνου για την εκτέλεση των πράξεων πληρωμής. Έκρινε ότι η πίστωση των ληφθέντων από τους πελάτες ποσών σε λογαριασμούς για πληρωμές ληφθείσες χωρίς συγκεκριμένο προορισμό και η διακράτησή τους επί πλείονες ημέρες, ακόμη και, ενίοτε, πλείονες μήνες, χωρίς μεταφορά των χρηματικών ποσών στους λογαριασμούς των αποδεκτών των πληρωμών αυτών συνιστά εκ των πραγμάτων έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος.
- 25 Συναφώς, η Τράπεζα της Λιθουανίας στηρίχθηκε στη Lietuvos banko Priežiūros tarnybos pozicija dėl mokėjimo sąskaitose laikomų lėšų (θέση του εποπτικού συμβουλίου της Τράπεζας της Λιθουανίας σχετικά με τα χρηματικά ποσά που διατηρούνται σε λογαριασμούς πληρωμών), όπως αυτή εγκρίθηκε με τη Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus 2016 m. vasario 29 d. sprendimas Nr. 241-53 (απόφαση υπ' αριθ. 241-53 του διευθυντή του εποπτικού συμβουλίου της Τράπεζας της Λιθουανίας, της 29ης Φεβρουαρίου 2016). Από τη θέση αυτή του εποπτικού συμβουλίου, η οποία, κατά την Τράπεζα της Λιθουανίας, υιοθετήθηκε σε συνεννόηση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκύπτει ότι ένα ίδρυμα πληρωμών μπορεί να λάβει χρηματικά ποσά σε λογαριασμό πληρωμών τηρούμενο σε αυτό μόνον εφόσον τα χρηματικά ποσά συνοδεύονται από εντολή πληρωμής, η οποία πρέπει να εκτελείται εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στον νόμο περί πληρωμών και ότι το ίδρυμα πληρωμών πρέπει να λαμβάνει επαρκή μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι τα χρηματικά ποσά που καταβάλλουν τρίτοι στον λογαριασμό πληρωμών του πελάτη δεν θα διατηρηθούν πέραν του χρόνου ο οποίος είναι αναγκαίος για την εκτέλεση των πληρωμών. Σε περίπτωση μη τηρήσεως των απαιτήσεων αυτών, τα χρηματικά ποσά που βρίσκονται σε λογαριασμό πληρωμών του ιδρύματος πληρωμών λογίζονται ως καταθέσεις ή άλλα επιστρεπτά κεφάλαια ή ηλεκτρονικό χρήμα.

- 26 Η ABC Projektai προσέβαλε την απόφαση περί ανακλήσεως της αδείας λειτουργίας της ως ιδρύματος πληρωμών ενώπιον του Vilniaus apygardos administracinis teismas (διοικητικού πρωτοδικείου Βίλνιους, Λιθουανία). Μετά την απόρριψη της προσφυγής από το δικαστήριο αυτό, η ABC Projektai άσκησε αναίρεση ενώπιον του Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου της Λιθουανίας), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου.
- 27 Η ABC Projektai υποστηρίζει ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία των προϋποθέσεων για την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, μη ακολουθώντας τα διδάγματα που απορρέουν από την απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2019, Paysere LT (C-389/17, EU:C:2019:25). Η ABC Projektai εκτιμά ότι από την ανωτέρω απόφαση συνάγεται ότι, όταν η υπηρεσία πληρωμών δεν παρέχεται από ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος και όταν η παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας δεν αποσκοπεί στην έκδοση ή την εξαργύρωση της ονομαστικής αξίας των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, η υπηρεσία πληρωμών δεν μπορεί να λογισθεί ως δραστηριότητα η οποία έχει σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος.
- 28 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι από τη σκέψη 29 της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει ότι η έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος δεν αποτελεί «αυθόρμητη» δραστηριότητα αλλά, αντιθέτως, έχει ως σκοπό να καταστήσει δυνατή την εξαργύρωση της ονομαστικής αξίας του ηλεκτρονικού χρήματος. Εν προκειμένω, όμως, η ABC Projektai δεν είχε ως σκοπό την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος. Ωστόσο, δεδομένου ότι ορισμένοι πελάτες δεν είχαν δηλώσει τον προορισμό των πληρωμών τις οποίες επιθυμούσαν να εκτελέσουν, η ABC Projektai διακράτησε τα αναγκαία για την εκτέλεση των πληρωμών χρηματικά ποσά πέραν του χρονικού διαστήματος το οποίο ήταν αναγκαίο για την εκτέλεση των πράξεων πληρωμής και επεστράφησαν στους πελάτες μόνο μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα.
- 29 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι το Δικαστήριο, στην ως άνω απόφαση, αποφάνθηκε επί του ζητήματος αν οι παρεχόμενες από ίδρυμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών υπηρεσίες πληρωμών έπρεπε να θεωρούνται υπηρεσίες οι οποίες έχουν σχέση με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, χωρίς ωστόσο να εξετάσει ποια είναι η ειδοποιός διαφορά μεταξύ της δραστηριότητας των ιδρυμάτων πληρωμών και εκείνης των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος.
- 30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, όταν ένα ίδρυμα πληρωμών δέχεται χρηματικά ποσά χωρίς ειδική εντολή πληρωμής για τη μεταφορά τους την ίδια ή την επόμενη εργάσιμη ημέρα και τα χρηματικά ποσά παραμένουν στον λογαριασμό του ιδρύματος πληρωμών, ο οποίος προορίζεται για τη διενέργεια πράξεων πληρωμής, πέραν των προθεσμιών που τάσσει η νομοθεσία για την εκτέλεση της υπηρεσίας πληρωμών, πρέπει οι πράξεις του ιδρύματος πληρωμών να θεωρηθούν ως:

- α) τμήμα υπηρεσίας πληρωμών ή πράξης πληρωμής, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 4, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2015/2366, τις οποίες εκτελεί το ίδρυμα πληρωμών· ή
- β) έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 31 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 4, σημείο 3, της οδηγίας 2015/2366 και το άρθρο 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110 έχουν την έννοια ότι η δραστηριότητα ιδρύματος πληρωμών η οποία συνίσταται στην παραλαβή χρηματικών ποσών από χρήστη της υπηρεσίας πληρωμών, χωρίς τα χρηματικά αυτά ποσά να συνοδεύονται αμέσως από εντολή πληρωμής, με αποτέλεσμα να παραμένουν διαθέσιμα σε λογαριασμό πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 12, της οδηγίας 2015/2366, τον οποίο διαχειρίζεται το εν λόγω ίδρυμα, συνιστά υπηρεσία πληρωμών παρεχόμενη από το εν λόγω ίδρυμα πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 3, της οδηγίας 2015/2366, ή πράξη εκδόσεως ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110.
- 32 Το άρθρο 4, σημείο 3, της οδηγίας 2015/2366 ορίζει την έννοια των «υπηρεσιών πληρωμών» ως μία ή περισσότερες από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της ως άνω οδηγίας, οι οποίες ασκούνται κατ' επάγγελμα. Κατά το ως άνω παράρτημα, οι εν λόγω δραστηριότητες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις υπηρεσίες οι οποίες καθιστούν εφικτή την κατάθεση και την ανάληψη μετρητών σε λογαριασμό πληρωμών, καθώς και όλες τις πράξεις τις οποίες απαιτεί η διαχείριση λογαριασμού πληρωμών, η εκτέλεση πράξεων πληρωμής, συμπεριλαμβανομένων των πράξεων πληρωμής στο πλαίσιο των οποίων τα χρηματικά ποσά καλύπτονται από πιστωτική γραμμή η οποία παρέχεται στον χρήστη των υπηρεσιών πληρωμών, και ειδικότερα η εκτέλεση άμεσων χρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των εφάπαξ άμεσων χρεώσεων, η εκτέλεση πράξεων πληρωμής με κάρτα πληρωμής ή ανάλογη συσκευή και η εκτέλεση εμβασμάτων, συμπεριλαμβανομένων των πάγιων εντολών.
- 33 Κατά το άρθρο 4, σημείο 5, της ανωτέρω οδηγίας, ως «πράξη πληρωμής» νοείται πράξη η έναρξη της οποίας διενεργείται από τον πληρωτή ή για λογαριασμό του ή από τον δικαιούχο και συνίσταται στη διάθεση, μεταβίβαση ή ανάληψη χρηματικών ποσών, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε υποκείμενη υποχρέωση μεταξύ πληρωτή και δικαιούχου.
- 34 Επομένως, όταν ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών θέτει χρηματικά ποσά στη διάθεση ιδρύματος πληρωμών και τα χρηματικά αυτά ποσά πιστώνονται σε λογαριασμό πληρωμών τον οποίον διατηρεί στο όνομα του ο συγκεκριμένος χρήστης στο ίδρυμα αυτό, οι πράξεις αυτές πρέπει, κατ' αρχήν, να θεωρούνται πράξεις συνδεδεμένες με τη διαχείριση λογαριασμού πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 12, της οδηγίας 2015/2366 και, επομένως, αποτελούν μέρος της υπηρεσίας πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 3, της ίδιας οδηγίας.
- 35 Πάντως, ο χαρακτηρισμός αυτός των εν λόγω πράξεων δεν αίρεται εκ του λόγου και μόνον ότι τα χρηματικά ποσά τα οποία εισρέουν στον εν λόγω λογαριασμό πληρωμών δεν συνοδεύονται από εντολή πληρωμής την ίδια ή την επόμενη εργάσιμη ημέρα.
- 36 Η οδηγία 2015/2366 επιβάλλει, βεβαίως, στους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών διάφορες υποχρεώσεις, ιδίως όσον αφορά την προθεσμία εκτελέσεως των εντολών πληρωμής ή τις ημερομηνίες αναφοράς οι οποίες πρέπει να χρησιμοποιούνται. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 83, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/2366, τα κράτη μέλη απαιτούν από τον πάροχο των υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή να μεριμνά ώστε, μετά τη λήψη της εντολής, λήψη η οποία διέπεται από τις προϋποθέσεις οι οποίες ορίζονται στο άρθρο 78, το ποσό της πράξεως πληρωμής να πιστώνεται στον λογαριασμό του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου ως το τέλος της επόμενης εργάσιμης ημέρας, η δε εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά μία επιπλέον εργάσιμη ημέρα για τις πράξεις πληρωμής των οποίων η έναρξη διενεργείται σε έγχαρτη μορφή.

Όσον αφορά την ημερομηνία αξίας για την πίστωση του λογαριασμού πληρωμών του δικαιούχου με το ποσό της πράξεως πληρωμής, το άρθρο 87, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/2366 απαιτεί αυτή να είναι το αργότερο η εργάσιμη ημέρα κατά την οποία πιστώνεται ο λογαριασμός του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου με το ποσό της πράξεως πληρωμής.

- 37 Αντιθέτως, καμία διάταξη της ανωτέρω οδηγίας δεν αποκλείει την εκ των προτέρων πίστωση χρηματικών ποσών σε λογαριασμό πληρωμών για την εκτέλεση μελλοντικών εντολών πληρωμής, συμπεριλαμβανομένων των εντολών πληρωμής οι οποίες δεν έχουν ακόμη προσδιορισθεί, ούτε ορίζει προθεσμία εντός της οποίας, μετά την πίστωση ενός τέτοιου λογαριασμού με ορισμένο ποσό, το εν λόγω ποσό πρέπει να χρησιμοποιηθεί για πράξη πληρωμής.
- 38 Αντιθέτως, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 55 των προτάσεων του, η οδηγία 2015/2366 αφορά περιπτώσεις υπηρεσιών πληρωμών των οποίων η ορθή εκτέλεση απαιτεί την εκ των προτέρων πίστωση χρηματικών ποσών σε λογαριασμό πληρωμών χωρίς να συνοδεύονται από εντολή πληρωμής.
- 39 Πράγματι, το άρθρο 4, σημείο 23, της ως άνω οδηγίας προβλέπει ρητώς την εκτέλεση άμεσων χρεώσεων από λογαριασμό πληρωμών, οι οποίες διενεργούνται από τον δικαιούχο βάσει της συναινέσεως του πληρωτή προς τον δικαιούχο. Ωστόσο, η ορθή εκτέλεση μιας τέτοιας πράξεως πληρωμής προϋποθέτει ότι τα αναγκαία για την πράξη αυτή χρηματικά ποσά είναι διαθέσιμα εκ των προτέρων στον λογαριασμό πληρωμών του πληρωτή.
- 40 Προσέτι, το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/2366 υποχρεώνει τα ιδρύματα πληρωμών να διασφαλίζουν, με τους τρόπους που προβλέπει η ανωτέρω διάταξη στα στοιχεία της α' και β', όλα τα χρηματικά ποσά τα οποία λαμβάνουν είτε από τους χρήστες των υπηρεσιών πληρωμών είτε μέσω άλλου παρόχου υπηρεσιών πληρωμών για την εκτέλεση πράξεων πληρωμής. Ωστόσο, οι τρόποι διασφάλισης οι οποίοι προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', της ως άνω οδηγίας αφορούν ρητώς την περίπτωση κατά την οποία τα χρηματικά αυτά ποσά εξακολουθούν να είναι στην κατοχή του ιδρύματος πληρωμών στο τέλος της εργάσιμης ημέρας η οποία έπεται της παραλαβής τους, και δεν έχουν εισέτι καταβληθεί στον δικαιούχο ούτε έχουν μεταφερθεί σε άλλον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών.
- 41 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται και από το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2015/2366. Πράγματι, η συγκεκριμένη διάταξη αφορά ρητώς την περίπτωση κατά την οποία ορισμένα χρηματικά ποσά του χρήστη πρέπει να χρησιμοποιηθούν για μελλοντικές πράξεις πληρωμής, ακόμη και όταν το ύψος των ποσών αυτών κυμαίνεται ή δεν είναι γνωστό εκ των προτέρων.
- 42 Επιπλέον, το γεγονός ότι το άρθρο 18, παράγραφος 4, της οδηγίας 2015/2366 επιτρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στα ιδρύματα πληρωμών να χορηγούν πιστώσεις επικουρικού χαρακτήρα δύσκολα θα συμβιβαζόταν με την αυστηρή υποχρέωση να συνοδεύεται κάθε εντολή πληρωμής από τη μεταφορά των αντίστοιχων ποσών στον λογαριασμό από τον οποίο θα εκτελεσθεί η οικεία εντολή πληρωμής.
- 43 Τούτου δοθέντος, πρέπει να διευκρινισθεί ότι η μεταφορά χρηματικών ποσών σε λογαριασμό πληρωμών πρέπει πάντοτε να πραγματοποιείται με σκοπό την εκτέλεση εντολών πληρωμής, ανεξαρτήτως του αν οι εντολές αυτές έχουν ήδη προσδιορισθεί ή όχι. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 18, παράγραφος 2, της οδηγίας 2015/2366, τα ιδρύματα πληρωμών, όταν παρέχουν μία ή περισσότερες υπηρεσίες πληρωμών, μπορούν να τηρούν μόνο λογαριασμούς πληρωμών οι οποίοι χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για πράξεις πληρωμής.

- 44 Περαιτέρω, κατά το άρθρο 18, παράγραφος 3, της οδηγίας 2015/2366, η παραλαβή εκ μέρους των ιδρυμάτων πληρωμών χρηματικών ποσών από τους χρήστες υπηρεσιών πληρωμών με σκοπό να τους παράσχουν υπηρεσίες πληρωμών δεν συνιστά αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων, κατά την έννοια του άρθρου 9 της οδηγίας 2013/36, ούτε ηλεκτρονικό χρήμα κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110. Ομοίως, κατά το άρθρο 18, παράγραφος 5, της οδηγίας 2015/2366 τα ιδρύματα πληρωμών δεν επιτρέπεται να ασκούν, κατ' επάγγελμα, τη δραστηριότητα της αποδοχής τέτοιων καταθέσεων ή τέτοιων άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων.
- 45 Επομένως, για να μην επαναχαρακτηρισθούν οι πράξεις παραλαβής χρηματικών ποσών ως δραστηριότητες αποδοχής καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων, οι λογαριασμοί στους οποίους πιστώνονται τα ποσά αυτά πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 4, σημείο 12, της οδηγίας 2015/2366, να χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για την εκτέλεση πράξεων πληρωμής.
- 46 Όσον αφορά το ενδεχόμενο πράξεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης να επαναχαρακτηρισθούν ως πράξεις εκδόσεως ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110, ενδεχόμενο το οποίο εξέτασε το αιτούν δικαστήριο και προτάθηκε από τη Λιθουανική Κυβέρνηση, υπενθυμίζεται, κατ' αρχάς, ότι ως «ηλεκτρονικό χρήμα», κατά την ανωτέρω διάταξη, νοείται οιαδήποτε αποθηκευμένη σε ηλεκτρονικό, μεταξύ άλλων και μαγνητικό υπόθεμα νομισματική αξία η οποία αντιπροσωπεύει απαίτηση έναντι του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος, έχει εκδοθεί κατόπιν παραλαβής χρηματικού ποσού για τον σκοπό της πραγματοποίησεως πράξεων πληρωμών και γίνεται δεκτή από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν του εκδότη. Προσέτι, λαμβανομένης υπόψη της γενικής απαγορεύσεως του άρθρου 10 της ως άνω οδηγίας, τα ιδρύματα πληρωμών δεν επιτρέπεται να εκδίδουν ηλεκτρονικό χρήμα.
- 47 Βεβαίως, μολοντί η εγγραφή σε λογαριασμό πληρωμών αντιπροσωπεύει επίσης εκπεφρασμένη σε χρηματική αξία, απαίτηση έναντι του οικείου ιδρύματος η οποία έχει δημιουργηθεί σε σχέση με ορισμένο χρήστη των υπηρεσιών του ιδρύματος κατόπιν της παραλαβής χρηματικού ποσού, εντούτοις από τον ως άνω ορισμό του ηλεκτρονικού χρήματος του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110 συνάγεται ότι η έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος διακρίνεται από την απλή εγγραφή σε λογαριασμό πληρωμών, καθόσον, μεταξύ άλλων, πριν χρησιμοποιηθεί για μια τέτοια πληρωμή, το ηλεκτρονικό χρήμα πρέπει να «αποθηκεύεται» σε ηλεκτρονική μορφή, όπερ σημαίνει ότι έχει προηγουμένως εκδοθεί, ήτοι έχει μετατραπεί σε χρηματικά διαθέσιμα διακριτά από τα παραδοθέντα χρηματικά ποσά, και ότι η χρήση του, ως μέσου πληρωμής, γίνεται δεκτή από φυσικό ή νομικό πρόσωπο διαφορετικό από τον εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος.
- 48 Όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 66 έως 69 των προτάσεών του, προκειμένου μια δραστηριότητα να εμπίπτει στην έκδοση «ηλεκτρονικού χρήματος», κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της ανωτέρω οδηγίας, είναι τουλάχιστον αναγκαίο να υφίσταται μεταξύ του χρήστη και του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος σύμβαση κατά την οποία τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν ρητώς ότι ο εκδότης ηλεκτρονικού χρήματος θα εκδώσει διακριτά χρηματικά διαθέσιμα, μέχρι του ύψους της νομισματικής αξίας των χρηματικών ποσών τα οποία κατέβαλε ο χρήστης. Ωστόσο, η μεταφορά χρηματικών ποσών σε λογαριασμό πληρωμών και η διατήρησή τους σε αυτόν, χωρίς να δοθεί αμέσως εντολή εκτελέσεως πράξεων πληρωμής αντίστοιχης αξίας προς τα εν λόγω χρηματικά ποσά, δεν σημαίνει ότι ο χρήστης της υπηρεσία πληρωμών έχει συναινέσει, ρητώς ή σιωπηρώς, στην έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος.

- 49 Από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι η ABC Projektai μετέτρεπε ορισμένα από τα χρηματικά ποσά τα οποία παρελάμβανε σε χρήμα, το οποίο αποθήκευε σε ηλεκτρονικά ή μαγνητικά υποθέματα και το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από δίκτυο πελατών οι οποίοι θα το δέχονταν αν το επιθυμούσαν. Αντιθέτως, όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι επρόκειτο για χρηματικά ποσά τα οποία κατατέθηκαν σε λογαριασμούς πληρωμών και μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικώς και μόνον για την εκτέλεση εντολών πληρωμής των οικείων χρηστών.
- 50 Εν συνεχεία, η απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2019, Paysere LT (C-389/17, EU:C:2019:25), η οποία μνημονεύεται στην απόφαση περί παραπομπής, δεν ασκεί άμεση επιρροή στην παρούσα συνάφεια. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης ήταν ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος και η διαφορά της κύριας δίκης αφορούσε τους κανόνες υπολογισμού των ιδίων κεφαλαίων των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος. Στην υπό κρίση υπόθεση, όμως, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης δεν έχει την ιδιότητα αυτή και δεν φαίνεται να είχε ποτέ την πρόθεση να εκδώσει ηλεκτρονικό χρήμα.
- 51 Τέλος, εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η ABC Projektai δεν τήρησε ορισμένες κανονιστικές απαιτήσεις στο πλαίσιο της εκτελέσεως εντολών πληρωμής ή ότι παρέβη τις συμβατικές διατάξεις που εφαρμόζονται στη διαχείριση του επίμαχου στην κύρια δίκη λογαριασμού πληρωμών, τούτο δεν θα καθιστούσε κατ' ανάγκην τις πράξεις τις οποίες διενήργησε ο εν λόγω πάροχος πράξεις εκδόσεως ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110. Πράγματι, υπό την επιφύλαξη τυχόν επαναχαρακτηρισμού της πράξεως για τους λόγους που εκτίθενται στα σημεία 44 και 47 της παρούσας αποφάσεως, η μη τήρηση από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών ορισμένων κανονιστικών ή συμβατικών απαιτήσεων θα μπορούσε βεβαίως να θεμελιώσει την ευθύνη του, πλην όμως τιαυτές παρατυπίες δεν έχουν ως συνέπεια, αυτές καθαυτές, να εξαιρείται η επίμαχη πράξη από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2015/2366.
- 52 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 4, σημείο 3, της οδηγίας 2015/2366 και το άρθρο 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110 έχουν την έννοια ότι η δραστηριότητα ιδρύματος πληρωμών η οποία συνίσταται στη παραλαβή χρηματικών ποσών από χρήστη υπηρεσίας πληρωμών, χωρίς τα χρηματικά αυτά ποσά να συνοδεύονται άμεσα από εντολή πληρωμής, με αποτέλεσμα να παραμένουν διαθέσιμα σε λογαριασμό πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 12, της οδηγίας 2015/2366, τον οποίο διαχειρίζεται το εν λόγω ίδρυμα, συνιστά υπηρεσία πληρωμών παρεχόμενη από το ίδρυμα πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 3, της οδηγίας 2015/2366, και όχι πράξη εκδόσεως ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 53 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 4, σημείο 3, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική

αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/EK, 2009/110/EK και 2013/36/EE και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/EK, καθώς και το άρθρο 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/EK και 2006/48/EK και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/EK,

έχουν την έννοια ότι:

η δραστηριότητα ιδρύματος πληρωμών η οποία συνίσταται στη παραλαβή χρηματικών ποσών από χρήστη υπηρεσίας πληρωμών, χωρίς τα χρηματικά αυτά ποσά να συνοδεύονται άμεσα από εντολή πληρωμής, με αποτέλεσμα να παραμένουν διαθέσιμα σε λογαριασμό πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 12, της οδηγίας 2015/2366, τον οποίο διαχειρίζεται το εν λόγω ίδρυμα, συνιστά υπηρεσία πληρωμών παρεχόμενη από το ίδρυμα πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 3, της οδηγίας 2015/2366, και όχι πράξη εκδόσεως ηλεκτρονικού χρήματος, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας 2009/110.

(υπογραφές)